

વીજળી જતી રહી ત્યારે શું બન્યું ?

જાન્યુઆરી - ૨૦૧૨



મેઈન્ટેનન્સનો કામદાર ઇલેક્ટ્રીક રૂમમાં પ્રોસેસ સિવાયની સર્કિટ બંધ કરવા ગયો હતો, ભુલથી તેણે પ્લાન્ટની પ્રોગ્રામેબલ લોજીક કંટ્રોલર (પીએલસી) ની સર્કિટ બંધ કરી દીધી. તેને તેની ભુલ સમજાઈ, તેણે પીએલસી સર્કિટ બ્રેકરને ફરીથી ચાલુ કર્યું અને જે સર્કિટ બ્રેકર બંધ કરવાનું હતું તે બંધ કર્યું. થોડાક સમય માટે પીએલસીમાં વીજળી બંધ રહેતાં કેટલાંક સાધનો બંધ થઈ ગયા અને અમુક સાધનો ચાલુ જ રહ્યા. જેને કારણે પ્રક્રિયા થોડાક કંટ્રોલ સાથે ચાલુ રહી. પ્રક્રિયાની કામગીરીમાં ભંગાણ પડ્યું, આઈસોલેશન વાલ્વ બંધ થયો અને ઝેરી (ટોકસીક) પદાર્થ એટલી બધી માત્રામાં વેન્ટમાં ગયો કે જેથી વેન્ટ સ્ક્રબર વધારે પડતું ભરાઈ ગયું. સદભાગ્યે કોઈને ઈજા ન થઈ અને છુટેલો પદાર્થ પ્લાન્ટથી બહાર ગયો નહીં.

આમ કેમ થયું ?

- આપણે એ નથી જાણતા કે દરેક બ્રેકર કેવી રીતે ઓળખવામાં આવ્યા હતા અથવા ઇલેક્ટ્રીશીયનને કેટલી સારી રીતે તાલીમ આપવામાં આવી હતી.
- પ્રક્રિયા જોખમ પૃથ્થકરણ (પીએચએ)માં આવા પ્રકારની ભુલો ને માનવીય પરીભળની ગણતરીમાં લેવી જોઈએ. દુર્ભાગ્યે આ પ્રકારની નાની બાબતથી થતાં સંભવિત મોટા પરિણામોને પીએચએના કાર્યક્ષેત્રમાં સંમેલિત કરાતું નથી.
- તમે જ્યારે પણ પીએચએ કરો, ત્યારે ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ, વાલ્વ અને બીજા સાધનો અથવા બીજી યુટીલીટીમાં જેમ કે ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટમાં હવા, જ્યારે વીજળીપ્રવાહ બંધ થશે ત્યારે તેનું શું થશે ? શું તે વધારે નુકશાન ન થાય તેવી પરિસ્થિતિમાં ફેરવાઈ જશે કે તે તેની છેલ્લી પરિસ્થિતિમાં જ રહેશે. જો તમને ખાત્રી ન હોય તો આ નિયમનું પાલન કરો. “જ્યારે પણ શંકા હોય ત્યારે ચકાસણી કરો.”
- એકાદ સાધન બંધ થઈ જાય તે પરિસ્થિતિ જાણવી પુરતી નથી પણ ખૂબ મોટી સંખ્યામાં પ્રક્રિયાના સાધનો એક જ સમયે કામ કરતાં બંધ થાય તો શું થશે. એક જ સમયે વધારે સાધનોને વિજળી પુરવઠો બંધ થઈ જતા શું થશે તે વિચારો.

તમે શું કરી શકો ?

- તમે જાણો કે જો એકાદ સાધનમાં અથવા પ્રક્રિયાના કેટલાંક ભાગોમાં વિજળી બંધ થવાથી, પણ બાકીના સાધનો ચાલુ રહેવાથી કે કોમ્પ્યુટરના અથવા કંટ્રોલ પેનલના મોનીટરમાં વીજળી બંધ થઈ જાય પણ પ્રક્રિયામાં વીજળી ચાલુ રહે તો શું પરીસ્થિતિ થશે ?
- ખાત્રી કરો કે ઇલેક્ટ્રીકલ પેનલ અને સર્કિટ બ્રેકરો ઉપરાંત બધા જ વીજળીના કંટ્રોલને સાચી રીતે અને બરોબર દેખાય તે રીતે લેબલ લગાવેલ છે. તમારા ઘરે બે-ચાર સર્કિટ બ્રેકરોને ચાલુ બંધ કરીને પછી સાચી સર્કિટ બ્રેકર શોધી શકો પણ કારખાનામાં એવું કરી શકાય નહિ.
- પીએચએ ટીમ તમને જ્યારે સાધન અથવા ઓપરેશનના બરાબર ચાલે છે કે કેમ તેની ખાત્રી કરવાનું કહે ત્યારે તે કામને ગંભીરતાથી લો. ટેસ્ટ પ્રક્રિયા અને બનાવેલ ડોક્યુમેન્ટ ને જોઈ તેનું અનુસરણ કરો.
- જ્યારે વીજળી બંધ થાય ત્યારે કટોકટીની કાર્ય પ્રણાલીનું અનુસરણ કરો. જે તમને જણાવશે કે પ્લાન્ટને સુરક્ષિત રાખવા તમારે કયા પગલાં લેવા પડશે. અને વીજળી પાછી આવ્યા પછી સુરક્ષિત અને ઓપરેશનને કેવી રીતે પૂર્વવત કરવું.
- યુટીલીટી બંધ થઈ જાય તો શું કરવું તેનો મહાવરો કરી તેનું પૃથ્થકરણ કરો. અને કોઈપણ સમસ્યા અથવા કોઈ વસ્તુ બાકી રહી જતી લાગે તો તેમાં સુધારો કરો.
- ખાત્રી કરો કે જ્યારે પણ વીજળી બંધ થઈ જાય ત્યારે તમે કટોકટી માટેની કાર્યપદ્ધતિ શોધી કાઢવા સક્ષમ છો.

યુટીલીટી બગડે તો શું કરવું તેની તૈયારી કરી રાખો !